

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. VIII. Vtrum in Sacramentis requirantur determinata verba, subindeque
illa non sint concionatoria, sed concecratoria?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

in compositis diversis numero. Respondeo cum distinctione: non potest esse formaliter in pluribus numero compositis, concedo. Esse virtualiter, nego. Sufficit autem ad hoc quod modi illi determinationis hostiarum ad significandum presentiam corporis & sanguinis Christi, quos in singulis producit, multiplicentur formaliter, juxta multipliciter hostiarum.

ARTICULUS VIII.

Utrum in Sacramento requirantur determinata verba, subindeque illa non sint concionatoria, sed consecratoria?

Dico primo: Multo magis requiri determinata verba in Sacramento, quam res determinatas. Ita D. Thomas hic art. 7.

118. Probatur primo: quia Christus in consecratione Eucharistiae protulit determinata verba, ut habetur Matth. 26. *Hoc est corpus meum*. Et similiter praecepit Discipulis ut baptizarent sub determinata forma verborum, juxta illud Matthaei ultimo: *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*.

119. Probatur secundo ratione D. Thomae: Magis requiritur in aliquo composito determinatio formae, quam materiae, quia principium determinationis est a forma, quae est veluti finis & terminus materiae, cujus determinatio requiritur propter formam: Sed verba habent rationem formae in Sacramento; res autem rationem materiae, ut art. praecedenti ostensum est: Ergo magis requiruntur in Sacramento determinata verba, quam determinata res.

120. Advertendum tamen est duobus modis posse intelligi verba sacramentalia esse determinata, scilicet materialiter, quoad sonum exteriorem, & formaliter, quoad significationem: certum autem est ea non debere esse determinata primo modo, alias non possent administrari sacramenta, nisi in ea lingua, qua Christus loquebatur, dum ipsa instituit, quod est absurdum. Debent ergo esse determinata solum formaliter, quoad significationem; unde valide conficiuntur sacramenta per verba cujuscunque idiomatis, dummodo apud illos, qui tali idiomate loquuntur, correspondeant verbis illius idiomatis, quo Christus usus est & idem significant. Imò addo, quod quia in quolibet idiomate varijs terminis & orationibus solet idem significari, valide ministrantur sacramenta in verbis aequivalentibus, & eundem sensum reddentibus. Unde validum esset poenitentiae Sacramentum, si in hac forma, *Ego te absolvo*, sed etiam in ista: *Ego remitto tibi peccata tua*. Et similiter baptizamus, si diceretur: *Ego te abluo*, *Ego te tingo*, quia haec verba aequivalent illis, in quibus solent haec sacramenta ministrari. Non licet tamen uti verbis aequivalentibus, nisi in casu necessitatis, aut quo Ecclesia id permittit: unde non licet sacramenta conficere verbis linguae vulgaris, excepto sacramento matrimonij, quod verbis linguae propriae in qualibet provincia conficitur, quia contrahentes, qui illud conficiunt, regulariter linguam latinam ignorant; excepto etiam sacramento baptismi, quando urgente necessitate ministratur a foemina, vel a viro laico, nesciente loqui, nisi lingua vulgari.

Dico secundo: Verba requisita in sacramentis novae legis esse consecratoria, seu virtute

divina facientia quod significant, non vero potest concionatoria, & solum ad instruendum fidelium ordinata. Ita communiter docent Theologi contra Lutherum, Calvinum, & alios hujus temporis haereticos.

Probatur primo ex Apostolo 1. ad Corinthios 10. ubi verba, quibus consecratur Eucharistia, non instructionis, sed benedictionis vocat: *Calix* (inquit) *benedictionis, cui benedicimus, non communicatio sanguinis Christi est? Quem loquuntur, dicentes panem & calicem consecrati, sanctificari, benedici, nullam omnino instructionis facientes mentionem*. Unde S. Thomas ibi lect. 4. sic ait, *Calix benedictionis cui benedicimus, id est quem nos sacerdotes consecramus*.

Probatur secundo: Infantibus confertur Baptismus qui concionem non intelligunt, & in casu necessitatis baptizat mulier, quae idonea non est ad concionandum, praecipiente Apostolo, quod *mulier in Ecclesia taceat*: Ergo verba sacramenti baptismi non sunt concionatoria, sed consecratoria.

Confirmatur & magis illustratur haec ratio: Verba consecratoria, seu exhortatoria ordinantur ad excitandam fidem & devotionem altissimi: Sed haec verba, *Ego te baptizo*, non ordinantur ad excitandam fidem vel attentionem instantibus; licet enim omnes astantes dormirent, revera puer baptizaretur; neque in ipso puero, cum sit expertus usus rationis; alioquin peccaret, ejulatu & motibus sacramentum recusans, ut discit Augustinus epist. 57. ad Dardanium.

Denique suaderi potest conclusio ex distinctione praecedenti, nam ut in ea ostendimus, requiruntur verba determinata, siue quibus non conficitur sacramentum: At verba consecratoria non sunt ita determinata, nec necessaria ad valorem sacramenti: Ergo verba requisita in sacramentis novae legis non sunt concionatoria, sed consecratoria, & efficientia id quod significant.

Obijciunt tamen Haeretici: Christus misit Apostolos ad praedicandum, praecepit eis docere omnes gentes, baptizantes &c. Ergo verba sacramentorum sunt doctrinalia & concionatoria. Unde Augustinus citatus ait, verbum quod est in baptismo, esse illud, quod praedicamus, & verbum non quod dicitur, sed quod creditur.

Respondeo Christum praecipere modum, quem Apostoli observare debebant in conversione infidelium adultorum, ut scilicet eos docerent, priusquam baptizarent: sed quia modo pueri ante usum rationis baptizantur, parentibus consentientibus, non est nunc necessaria ad baptismum haec doctrina. Idem fere dicendum est ad Augustinum, verum enim est, quod ad baptismum adultorum praerequiratur verbum concionatorium, ut instruantur, sed magis opus est verbo consecratorio, ut sanctificentur.

ARTICULUS IX.

Quae mutatio ex parte materiae, vel formae reddat Sacramentum invalidum?

QUAE de variatione materiae & formae sacramentorum disputant hic Theologi cum D. Thoma art. 8. facilia sunt, & magis ad causam conscientiae, quam ad scholasticas difficultates pertinent, ideoque breviter ab illis nos expediemus.

Dico